

HANFA

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa) nadzorno je tijelo u čiji djelokrug i nadležnost spada nadzor financijskih tržišta, financijskih usluga te pravnih i fizičkih osoba koje te usluge pružaju (društva za osiguranje, distributeri osiguranja, mirovinski i investicijski fondovi, investicijska društva i drugi pružatelji investicijskih usluga, leasing i faktoring društva).

Na Hanfinoj internetskoj stranici (www.hanfa.hr) u rubrici Edukacija i zaštita potrošača možete saznati kako podnijeti predstavku u slučaju pritužbe na rad ili postupanje nekog od društava koja nadzire Hanfa. Hanfa navode iz predstavki uzima u obzir pri obavljanju aktivnosti iz svog djelokruga i nadležnosti, no pritom napominjemo da, s obzirom na to da je Hanfa nadzorno tijelo, ona nije ovlaštena arbitrirati u imovinsko-pravnim pitanjima u pojedinačnim slučajevima. Navedeno je u nadležnosti pravosudnih tijela, odnosno nadležnog suda.

Važno je naglasiti da Hanfa ne može davati savjete ili preporuke u vezi s financijskim uslugama koje koristite ili namjeravate koristiti (primjerice, preporučiti određenu financijsku uslugu ili određenog pružatelja usluge).

Za više informacija posjetite

- www.hanfa.hr
- www.novaczasutra.hr
- Zakon o provedbi Uredbe (EU) 2023/1114 o tržištima kriptovaluta (NN 85/2024)

kolovoz 2024.

HANFA

HRVATSKA AGENCIJA ZA
NADZOR FINANIJSKIH USLUGA

KRIPTOTRŽIŠTE

Napomena: S obzirom na prijelazno razdoblje određene odredbe tek trebaju stupiti na snagu.

POSTOJI LI REGISTAR LICENCIRANIH PRUŽATELJA USLUGA VIRTUALNE IMOVINE?

Registar pružatelja usluga virtualne imovine nalazi se na internetskoj stranici Hanfe.

Prema Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma svi koji se bave djelatnošću pružanja usluga razmjene virtualnih i fiducijarnih valuta i/ili pružanja skrbničke usluge novčanika moraju se javiti Hanfi. Za društva koja nisu podnijela zahtjev za upis u Registar unutar zakonskog roka niti su Hanfi dostavila dokaz o brisanju navedene djelatnosti iz sudskog registra smatra se da spomenute djelatnosti obavljaju neovlašteno.

KOLIKO JE TRGOVANJE VIRTUALNIM VALUTAMA SIGURNO?

Kod trgovanja virtualnim valutama u prijelaznom razdoblju potrošačima se preporučuje da se prije ulaganja u kriptovalutu informiraju o svim rizicima u vezi s tom imovinom, kao i o eventualnoj zaštiti i pravima koja im pripadaju, s obzirom na to da tijekom tog razdoblja neće moći iskoristiti regulatorne i nadzorne zaštitne mjere propisane MiCA-om i Zakonom o provedbi MiCA-e.

Riječ je o špekulativnim ulaganjima koja su zbog svoje visoke volatilnosti, ali i drugih tržišnih rizika, visokorizična. Takva ulaganja mogu biti posebno rizična za male ulagatelje, i to osobito one koji nemaju sve informacije o obilježjima kriptovaluta i/ili nemaju dovoljno predznanja iz područja financija i tehnologije na kojoj se zasnivaju kriptovalute. Posebnu pozornost treba obratiti i na zavaravajuće, lažne oglase o trgovanju kriptovalutama. Najčešće je riječ o fiktivnim kriptovalutama. Takvi oglasi oponašaju objave poznatih financijskih časopisa te koriste lažna svjedočanstva poznatih osoba o financijskim dobitcima kako bi potakli građane da uplate novac.

ŠTO JE KRIPTOIMOVINA?

Kriptoimovina znači digitalni prikaz vrijednosti ili prava koje se može prenositi i pohranjivati elektronički, s pomoću tehnologije distribuiranog zapisa ili slične tehnologije.

ŠTO JE KRIPTONOVČANIK (WALLET) ?

Za trgovanje kriptoimovinom potreban vam je novčanik (tzv. *wallet*) na kojem se pohranjuje vaša kriptoimovina. Kriptonovčanik sličan je bankovnom računu - on omogućuje transakciju i pohranu virtualnih valuta. Prilikom kreiranja računa, odnosno otvaranja novčanika sustav će generirati jedinstveni privatni ključ (kod), pomoću kojeg se pristupa novčaniku te se odobravaju transakcije, slično bankovnom PIN-u. U praksi su česti slučajevi gubitka ili krađe privatnog ključa za pristup *walletu*.

ŠTO AKO IZGUBIM ILI ZABORAVIM ŠIFRU SVOG KRIPTORAČUNA/KRIPTONOVČANIKA?

Svi vlasnici kriptoimovine trebaju voditi računa o svojim jedinstvenim privatnim ključevima, tj. šiframa za pristup kriptoimovini. Naime, u slučaju gubitka privatnog ključa ne postoji mogućnost povrata imovine koja se nalazila pod tim ključem. Prema nekim istraživanjima oko 20 % ponude *bitcoina* izgubljeno je jer su vlasnici izgubili ili zaboravili svoje privatne ključeve.

KOJA JE RAZLIKA IZMEĐU TRANSAKCIJA KRIPTOIMOVINOM I TRGOVANJA FINANCIJSKIM INSTRUMENTIMA?

KRIPTOTRŽIŠTE

izravno trgovanje

TRADICIONALNA FINANCIJSKA TRŽIŠTA

za trgovanje potreban broker ili investicijski savjetnik

visoka volatilnost, visoki rizici, špekulativno tržište

niža volatilnost, ovisno o financijskom instrumentu i povezanim rizicima

VOLATILNOST

djelomično regulirano tržište, Uredba MiCA

regulirano tržište, postoje zakoni i propisi koji reguliraju rad društava

djelomičan sustav zaštite potrošača, ali bez zaštitnog fonda

postoji sustav zaštite potrošača i zaštitnog fonda, moguće se obratiti regulatoru u slučaju nepravilnosti

KOJI SU NAJČEŠĆI RIZICI TRGOVANJA KRIPTOIMOVINOM?

volatilnost

prijevare

manipulacija tržištem

Osim visoke volatilnosti tržišta izražena je i mogućnost zlouporabe tržišta, kao što su lažne informacije, asimetrične informacije te lažni volumen trgovanja. Uredba MiCA propisuje mjere za sprječavanje trgovanja na osnovi povlaštenih informacija, nezakonitog objavljivanja povlaštenih informacija i manipuliranja tržištem u vezi s kriptoimovinom kako bi se osigurao integritet tržišta kriptoimovine. S obzirom na visok stupanj digitalizacije kod kriptotržišta postoji izražena opasnost od *phishinga*, tj. rizika krađe identiteta, privatnih ključeva i računa preko lažiranih internetskih stranica. Osim toga, ulagatelji su izloženi i prijevarama kojima ih se navodi na uplate za trgovanje na lažnim stranicama i platformama.

TKO NADZIRE TRGOVANJE KRIPTOIMOVINOM?

Hanfa je od 2020. u pogledu trgovanja kriptoimovinom nadležna za područje primjene Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, i to u odnosu na osobe koje se bave djelatnošću pružanja usluga razmjene virtualnih i fiducijarnih valuta i/ili pružanja skrbničke usluge novčanika. Zakonom o provedbi MiCA-e Hanfa je nadležna (s obzirom na prijelazna razdoblja, određene odredbe MiCA-e tek trebaju stupiti na snagu) za nadzor izdavatelja kriptoimovine koja nije ART ili EMT i poslovanja CASP-ova te sprječavanje zlouporabe tržišta kriptoimovine. Osim Hanfe u Hrvatskoj je Hrvatska narodna banka zadužena za licenciranje i nadzor izdavatelja EMT-ova i ART-ova (institucije za elektronički novac, kreditne institucije i drugi subjekti koji izdaju ART-ove). Hanfa će licencirati i nadzirati poslovanje pružatelja usluga u vezi s kriptoimovinom te pratiti potencijalnu zlouporabu na tom tržištu te na raspolaganju imati široke ovlasti čiji je cilj osigurati što veću transparentnost tržišta i zaštitu potrošača.